

आपणो ढुँढाड, आपणी भासा **साथण**

जुलाई सूं सितम्बर-2019



चोखा बत्यार

- 1.आदमी नअ परेसान्यां की जरूरत छ, क्यूंकि सफलता को मजो लेबा बेर्इ या जरूरी छ।
- 2.खुद का दुख नअ सेबो अर दूसरां नअ दुख न देबो, याई तो तपस्या छ।

संपादक :-

रामजी लाल बैरवा, पूरण मल बैरवा एवं बजरंग लाल बैरवा

सहयोगी :-

मुकेश कुमार योगी, रतन लाल योगी एवं कविता योगी

ਫੁੱਟਾਡੀ ਭਾਸਾ ਮਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਯੋਜਨਾ (ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਰ्ड/ਡਾਯਰੀ ਯੋਜਨਾ)

1. ਮਜ਼ਦੂਰ ਡਾਯਰੀ ਬਣੇਡੀ ਛ ਤੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾ ਛੋਰਾ-ਛੋਰੀ ਨਅ ਇਸਕੂਲ ਕੋ ਖੱਬੋ ਛਾਤਰਵਤੀ ਯੋਜਨਾ ਕਾ ਲਾਵ ਸ੍ਰੂ ਮਲਅ ਛ।

ਕਕਸਾ 6 ਸ੍ਰੂ 8 ਤਕ		ਕਕਸਾ 9 ਸ੍ਰੂ 12		ਆਈਟੀਆਈ		ਡਿਪਲੋਮਾ		ਓਏ ਬੀ ਕੋਈ ਦਸਰਾ ਕੋਸ਼ਿਕਾ ਸ਼ਾਬ ਸ੍ਰੂ
ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ
8,000	9,000	8,000	10,000	9,000	10,000	10,000	12,000	30,000

ਬੀ.ਏ (ਸਾਮਾਨ्य)		ਬੀ.ਏ (ਵਿਵਸਾਯ ਕੋਸ਼ਿ)		ਏਮ.ਏ (ਸਾਮਾਨ्य)		ਏਮ.ਏ (ਵਿਵਸਾਯ ਕੋਸ਼ਿ)	
ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ	ਪਡਵਾਲਾ ਜਾਦਾ ਗਰੀਬ ਨਅ ਛਾਤਰਵਤੀ
13,000	15,000	18,000	20,000	15,000	17,000	23,000	25,000

2. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੀ 2 ਛੋਰੀ ਜੇ ਕਕਸਾ 8 ਵੀਂ ਪਾਸ ਹਅ, 18 ਸਾਲ ਕੀ ਹਅ, ਘਰ ਮਅ ਗਟਰ ਬੀ ਹਅ ਅਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਰਡ/ ਡਾਯਰੀ ਕਮ ਸ੍ਰੂ ਕਮ ਏਕ ਸਾਲ ਪਰਾਣੀ ਹਅਬੋ ਜੱਖੀ ਛ, ਜਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਣਡਲ ਸ੍ਰੂ ਅਸਥਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਅ ਦੋ ਛੋਰੀ ਪਅ 55-55 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ (ਸੁਭ-ਸਕਿਤ) ਈ ਯੋਜਨਾ ਸ੍ਰੂ ਮਲਅ ਛ।

3. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੀ ਲੁਗਾਈ ਕਅ ਛੋਰੀ ਹਅਬਾ ਪਅ 21,000/- ਰਫ਼ਧਾ ਅਰ ਛੋਰੇ ਹਅਬਾ ਪਅ 20,000/- ਰਫ਼ਧਾਂ (ਪ੍ਰਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ ਮਅ) ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

4. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮਅ ਮੌਤ ਹਅਬਾ ਪਅ 5 ਲਾਖ 75 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

5. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮਅ ਸਾਮਾਨ्य ਮੌਤ ਹਅਬਾ ਪਅ 2 ਲਾਖ 30 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

6. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਮ ਯਾ ਪੂਰੇ ਅਪਂਗ ਹਅ ਜਾਵਅ ਤੋ ਊਨਅ 3 ਲਾਖ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

7. ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮਅ ਗੰਭੀਰ ਘਾਯਲ ਹਅਬਾ ਪਅ 20 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

8. ਜੇ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਸਿਲਿਕੋਸਿਸ) ਬਡੀ ਬੇਮਾਰੀ ਸ੍ਰੂ ਪੀਡਿਤ ਛ ਤੋ 1 ਲਾਖ ਰਫ਼ਧਾ ਤਕ ਕੋ ਇਲਾਜ ਅਰ ਈ ਬੇਮਾਰੀ ਸ੍ਰੂ ਮੌਤ ਹਅਬਾ ਪਅ 3 ਲਾਖ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਰਾਸੀ ਮਲਅ ਛ।

9. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਅ ਸਾਮਾਨ्य ਬੇਮਾਰੀ ਹਅਬਾ ਪਅ ਢਾਖਾਨਾ ਮਅ ਭਰੀ ਕਾ 30 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾ ਅਰ ਗੰਭੀਰ ਬੇਮਾਰੀ ਸ੍ਰੂ ਪੀਡਿਤ ਛ ਤੋ 3 ਲਾਖ ਰਫ਼ਧਾਂ ਤਕ ਕੋ ਹਰ ਸਾਲ (ਸੀਤਮਾਤ) ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਸਕਅ ਛ।

10. ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਅ ਖਾਦ੍ਯ ਵਿਭਾਗ ਸ੍ਰੂ ਜਾਦਾ ਗੱਝ ਬੀ ਮਲਬਾ ਕੋ ਪਰਾਵਧਾਨ ਛ।

11. ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਅ 60 ਸਾਲ ਕੀ ਅਟਲ ਪੇਂਸਨ ਯੋਜਨਾ ਮਅ ਜਾਦਾ ਪੇਂਸਨ ਮਲਬਾ ਕੋ ਪਰਾਵਧਾਨ ਛ।

12. ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਰਡ/ਡਾਯਰੀ ਬਣੇਡੀ ਛ ਤੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਕਾਨ ਬਣਾਵਅ ਜਦ ਊਨਅ ਰਾਜਿ ਸਰਕਾਰ ਸ੍ਰੂ 1 ਲਾਖ 50 ਹਜਾਰ ਰਫ਼ਧਾਂ ਕੀ ਸਾਧਤਾ ਮਲਅ ਛ।

थे मजदूर कार्ड/डायरी बणवाबो चार्या छ तो थांकन ये कागजात हुबो जरूरी छ।

1.एक पासपोर्ट फोटो

2.ठेगादार को परमाण पत्तर या मकान मालिक परमाण पत्तर

3.जनम परमाण पत्तर

4.रासन कार्ड

5.आधार कार्ड

6.पचाण पत्तर

7.नामांकन फारम फरणो पड़अलो



ढुंगडी भासा मअ काअणी

चोर की पचाण

एक बार एक सेठ की दुकान मअ चोरी हअगी। सेठ चोरी की खबर राजा नअ खअ दियो। राजो सेठ नअ खियो कअ तन कुण पअ बअम छ। सेठ खियो कअ मन तो म्हारअ काम करबाळा छोरां पअ बअम छ। दूसरअ दन राजो वां छोरां नअ बलार खियो, बतावो चोरी कुण कर्यो छो? चोरी करबा वेर्इ सगळा छोरा नटग्या। राजो सगळा छोरां नअ अगसार लकड़ी का डण्डा दे दियो अर खियो कअ थे यां डण्डा नअ तड़कअ दरबार मअ लेर आज्यो, जे चोरी कर्यो छ, जिंको डण्डो तड़कअ तक आदी इंच बड ज्यालो।

सगळा छोरां मअ सूं जे दुकान मअ चोरी कर्यो छो, वो छोरो सोच लियो कअ आपणो डण्डो तो तड़कअ तक आदी इंच बडज्यालो या सोच'र वो घरां जार डण्डा नअ आदी इंच काट लियो। वो छोरो सुंवारई तक बाअट न्हाळबअ कर्यो, पण वो लकड़ी को डण्डो आदी इंच कोन बड्यो। राजो सुंवारई सगळा छोरां नअ खियो कअ सब अपणा-अपणा डण्डा नअ लेर आवो। सगळा छोरा राजा नअ डण्डा दे दिया। राजो ऊं छोरा नअ पकड़ लियो जिंको डण्डो आदी इंच छोटो छो। राजो ऊं छोरा नअ पकड़'र खियो कअ तू सेठ की दुकान मअ चोरी कर्यो छो। फेर छोरो राजा कन चोरी करबा की हां कर लियो। सेठ राजा का न्याई नअ सुण'र राजी हअग्यो।

सीख :- चोर का पग काचा रअ छ।

ढुंगडी भासा मअ कावतां

1. ढोक दिया ढोकरा न परणअ।

अर्थ = मनुहार करने से कोई कार्य नहीं होता है।

2. तलवार को खेत हर्यो न हवअ।

अर्थ = अत्याचार का फल अच्छा नहीं होता।



ਛੁਂਡਾਡੀ ਭਾਸਾ ਮਅ ਮਜਨ

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ/ਮਾਧਾ ਕਾ ਲੋਬੀ, ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ।

ਬਾਲ ਜੁਵਾਨੀ ਦੌਨੀ ਬੀਤੀ, ਛੋਡ ਪਾਛਲੀ ਆਣ।

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥

ਅਥ ਤੋ ਅਵਸਰ ਬੀਤਿਆ ਜਾਵਅ ਛੋਡ ਪਾਛਲੀ ਆਣ॥
(ਟੇਰ)

ਬਾਲਪਣੇ ਹੰਸ ਖੇਲ ਗਮਾਯੋ, ਦੇ ਦੇ ਗੋਦੀ ਤਾਣ।

ਬਾਲ-ਸਖਾ ਸੱਗ ਕਰੀ ਲਡਾਈ, ਰਾਂਖੀ ਕੋਨਅ ਕਾਣ॥

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥ (1)

ਜੁਵਾਨ ਹਿਯੋ ਤਬ ਸਾਦੀ ਕੀਨੀ, ਆਡਅ ਫਰਗੀ ਭਾਣ।

ਊ ਬਅਣਾ ਕੀ ਏਕ ਨ ਮਾਨ੍ਯੋ, ਘਰ ਮਅ ਘਾਲ੍ਯੋ ਘਾਣ॥

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥ (2)

ਰੋਜ-ਰੋਜ ਤ੍ਰੂ ਫਸ਼੍ਯੋ ਜਾਲ ਮਅ, ਤਨ ਕਰ ਲਿਯੋ ਹਾਣ।

ਰਸ-ਕਸ ਨਿਖਲ, ਗਾਲ ਬਅਠਗਧਾ, ਮਟਗੀ ਖੰਚਾ-ਤਾਣ॥

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥ (3)

ਕਫ-ਖਾਂਸੀ ਦੁਰਖ ਦੇਬਾ ਲਾਗੀ, ਮੋਤ ਸਾਂਕਡਅ ਜਾਣ।

ਸਾਥੀ ਲਾਠੀ ਲੇ ਲੀ ਹਾਤ ਮਅ, ਅਥ ਤੋ ਹਰੀ ਨਅ ਜਾਣ॥

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥ (4)

ਅਤਰੀ ਖਾਰੀ ਹਅਗੀ ਤੋਮਅ, ਅਥ ਤੋ ਕਰ ਕੁਛ ਕਾਣ।

ਦਾਸ ਰੁਝਮਲ ਕਥਕਰ ਗਾਵਅ, ਜਾਣ ਸਕਅ ਤੋ ਜਾਣ॥

ਪਂਥੀਡਾ ਲਾਲ ਸੂਤੇ ਕਾਈ ਚਾਦਰ ਤਾਣ.....॥ (5)

ਛੁਂਡਾਡੀ ਭਾਸਾ ਮਅ ਸਾਖ

1. ਕਥਾ ਕਰਮ ਨਅ ਬਾਂਚਲਅ ਲਿਖਧਾ ਵਿਦਾਤਾ ਲੇਖ।

ਕਲਮ ਕਚਚੀ ਕਰਤਾਰ ਕੀ, ਤੋ ਗਲਤੀ ਲਿਖਧਾ ਨ ਏਕ॥

2. ਸਤਵੰਤੀ ਪਿਧਰ ਬਸਅ, ਸਦਾਂ ਪਿਵ ਕਾ ਧਧਾਨ।

ਖਅਤ ਸੁਣਤ ਲਾਜਾਂ ਮਰਅ, ਧੇਸਾ ਆਤਮ ਗਧਾਨ॥

ਛੁਂਡਾਡੀ ਭਾਸਾ ਮਅ ਕਵਿਤਾ

ਛੁਂਡਾਡ ਕਾ ਲੋਗਾਂ ਕੀ ਮਾਧੁ ਭਾਸਾ ਛ, ਛੁਂਡਾਡੀ।

ਛੁਂਡਾਡ ਕਾ ਲੋਗ-ਲੁਗਾਧਾਂ ਕੀ ਪਚਾਣ ਛ, ਛੁਂਡਾਡੀ॥

ਛੁਂਡਾਡੀ ਮਅ ਬੋਲਾਂ, ਛੁਂਡਾਡੀ ਮਅ ਗਾਂਵਾਂ ਭਜਨ ਅਰ ਗੀਤ।

ਧੋ ਕਾਮ ਆਜ ਕੋ ਕੋਨਅ, ਧਾਤੋ ਬਰਸਾਂ ਪਰਾਣੀ ਰੀਤ॥

ਛੁਂਡਾਡੀ, ਕੋਯਲ ਸੀ ਪਧਾਰੀ, ਮੀਠਾ ਈਕਾ ਗੀਤ।

ਈਨਅ ਈ ਬੋਲੋ, ਈਮਅ ਈ ਗਾਵੋ, ਧਾ ਤਗੜੀ ਪਾਲਅ ਪਰੀਤ॥

ਕੰਠਾ ਮਾਂਹੀ ਰਾਂਖਅ ਲੁਗਾਧਾਂ, ਜਿਧਾਂ ਨੋਸਰ ਹਾਰ।

ਜਨਮ ਸ੍ਰੂ ਮਰਬਾ ਤਕ ਬੋਲਅ, ਕਰਅ ਬਾਲਕਾਂ ਸੋ ਪਧਾਰ।

ਹਿਨਦੀ ਪਡਾਂ, ਚਾਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਡਾਂ,

ਚਾਹੇ ਕਰਾਂ ਬਾਤਾਂ ਪੰਜਾਪੀ ਮਅ।

ਮਨਡਾ ਕੀ ਬਾਤਾਂ ਜਦ ਬੀ ਕਰਾਂ,

ਮਹੇ ਕਰਾਂ ਬਾਤ ਛੁਂਡਾਡੀ ਮਅ॥।

ਛੁਂਡਾਡੀ ਮੀਠੀ ਘਣੀ ਧਾ ਲਾਗਅ ਘਣੀ ਸੁਵਾਦ।

ਥੋੜਾ ਦਨਾ ਸੀਖਲਧੋ, ਬੋਲਅਲਾ ਥੇ ਨਿਰਕਾਦ॥

ਛੁਂਡਾਡੀ ਰਾ ਹਾਰ ਕਾ ਮੌਤੀ, ਝਾੜ੍ਹਿਆ ਕੈਈ ਠੋਰ।

ਨਮਨ ਕਚੁ ਵਾਂ ਜੋਹਈ ਨਅ, ਜਧੋ ਲਿਵਅ ਧਾਨਅ ਬਟੋਰ॥

ਨਜਰਾਂ ਮਾਂਹੀ ਪਰਖ ਕਾਮ ਨਅ, ਨਰਖਅ ਸਾਰੋ ਛੁਂਡਾਡ।

ਧਨਧਾਰਾ ਛ ਨਿਰਮਾਣ ਨਅ, ਜਧੋ ਖੋਲਧਾ ਬਜਡ ਕੁਵਾਡ

ਆਵੋ ਸਗਲਾ ਮਲਾਰ ਕਰਾਂ ਈਕੋ ਚੋਖੋ ਸਣਗਾਰ।

ਕਵਿ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਧੂ ਖਵਅ ਸਕਨਅ, ਕਰੋ ਮਾਧੁ ਭਾਸਾ ਸ੍ਰੂ

ਪਧਾਰ॥

ਕਵਿ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬੈਰਵਾ

ਗੱਵ-ਚਨਾਨੀ, ਤਹਸੀਲ-ਨਿਵਾਈ,

ਜਿਲਾ-ਟੋਂਕ, ਰਾਜਸਥਾਨ-304021

ਸਮੱਧ

ਨਿਰਮਾਣ ਸੋਸਾਈਟੀ

ਵਾਰਡ ਨੰ. 6, ਤਕਿਆ ਮਸ਼ਿਜਦ ਕੇ ਪਾਸ,
ਕਾਲੀ ਹਵੇਲੀ ਕੇ ਪੀਛੇ, ਦੇਸ਼ਵਾਲਿਧਿਆਂ ਕਾ ਮੌਹਲਾ,
ਚਾਕਸੁ, ਜਧੁਪੁਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ-303901

Ph.-01429-243997, 9982668204

Email- rajasthanlanguages@nirmaan.org.in

Web- www.nirmaan.org.in